

Ing. Martin Janeček
generální ředitel
Generálního finančního ředitelství

V Praze dne 31. května 2017
Č. j. 66478/17/7000-00010-303126

Vážený pane předsedo rozpočtového výboru,

dovolte mi vyjádřit se k Vašemu dopisu ze dne 17. 5. 2017, kterým jste navázal na naši korespondenci ve věci plnění požadavků vyplývajících z usnesení Rozpočtového výboru č. 579 z 8. 3. 2017 (dále jen „Usnesení“). Chtěl bych tímto reagovat na některá z Vámi uvedených tvrzení a rovněž odpovědět na Vámi vznesené doplňující dotazy.

K bodu II. písm. a) Usnesení – metodika

Děkuji za Vaše ujištění, že Rozpočtový výbor neměl na mysli, aby na základě jeho Usnesení byl zpracován speciální postup pro prověřování daňových subjektů v daňových souvislostech výplaty úrokových příjmů z dluhopisů s nízkou nominální hodnotou, typicky 1 koruna, označovaných ve veřejném prostoru běžně jako „korunové dluhopisy“. Plně s Vámi souhlasím, že důležitá je především skutečná aktivita Finanční správy při smysluplném prověřování dané problematiky. Proto byl Generálním finančním ředitelstvím připraven Vámi zmíněný dokument s názvem „Metodická pomůcka pro prověřování správnosti uplatnění daně u výnosů z korunových dluhopisů“, který jednoznačně dokládá metodickou činnost v dané oblasti, zejména její dlouhodobost a pravidelné přizpůsobování zkušenostem z praxe a aktivní práci s dostupnou judikaturou.

K počtu proškolených pracovníků

Dovoluji si doplnit Vámi uvedené předpoklady o další skutečnosti týkající se vzdělávání pracovníků Finanční správy v oblasti kontroly převodních cen a nízké kapitalizace. Chtěl bych uvést, že zmíněné oblasti vyžadují vysokou odbornost a interní školení nejsou zdaleka jediným zdrojem pro její získání. Dalšími a mnohdy daleko významnějšími zdroji mohou být předchozí vzdělání a praktické zkušenosti získané přímo v rámci specializovaných kontrolních skupin z konkrétních daňových řízení, která jsou velmi často prováděna pod přímým vedením nebo s využitím konzultací od uznávaných odborníků z řad zaměstnanců Finanční správy.

Finanční správa disponuje necelými 3 tisíci pracovníků, kteří se věnují kontrolní činnosti, přičemž se zpravidla zaměřují na konkrétní daň nebo její dílčí aspekty. Převodní ceny, nízká kapitalizace a případně možnosti aplikace institutu zneužití práva představují velmi úzkou

oblast, na jejíž zabezpečení je však v posledních letech kladen zvýšený důraz, čemuž odpovídá také počet uskutečněných vzdělávacích akcí a odborných seminářů pořádaných s cílem zajistit dostatečnou odbornou základnu pro výkon správy daní u velkých korporací. Skutečnost, že v rámci zmíněné oblasti bylo v uplynulých letech provedeno školení u přibližně 10 procent všech kontrolních pracovníků, proto naopak považují za jasné doložení, že se jedná o jednu z priorit v rámci boje proti daňovým únikům.

K rozsahu prováděných kontrol (k bodu II písm. b) Usnesení RV)

Velmi si cením Vašeho vyjádření, že výše zmíněné Usnesení Rozpočtového výboru považujete za podnět či informaci, s nimiž Finanční správa jinak standardně pracuje. Přesně tak bylo v souladu se zákonnými zásadami daňového řízení k předmětnému Usnesení přistoupeno. I přesto, že se problematikou korunových dluhopisů v době jednání Rozpočtového výboru Finanční správa intenzivně zabývala, po jednání Rozpočtového výboru jsem uložil úkol zanalyzovat, zda okruh do té doby zachycených případů určených k prověření je dostatečný.

V této souvislosti musím poznamenat, že pokud by Finanční správa nepostupovala podle zákonných zásad daňového řízení, případné pozitivní nálezy z kontrolní činnosti by mohly být zatíženy procesní vadou, která by mohla z pohledu správce daně významně zvýšit riziko následně prohraných soudních sporů.

Výše zmíněné Usnesení tak správce daně uchopil jako jeden z podnětů získaných v rámci debaty, z níž bylo možné dovodit významný nárůst poptávky veřejnosti, aby daňové otázky týkající se korunových dluhopisů byly prověřeny komplexním způsobem. Vyhovění takto intenzivní poptávce veřejnosti považují za postup, který je v souladu s obecnými zásadami veřejné správy, přičemž jej nelze provést jinak, než úplným prověřením daňových souvislostí všech úrokových příjmů plynoucích z korunových dluhopisů.

Pro úplnost mého vyjádření bych chtěl dodat, že jsem nikdy neřekl, že Finanční správa nemá nástroje na kontrolu daňových důsledků využívání korunových dluhopisů. Na jednání Rozpočtového výboru a ve svých vyjádřeních pro média jsem se pouze snažil vysvětlit, že kontrola samotných emisí korunových dluhopisů, podobně jako emisí jiných cenných papírů, spadá do kompetencí České národní banky, případně dalších institucí. Zpětně ale svou snahu jasně vymezit často nesprávně používané pojmy a popsat kompetence Finanční správy nepovažuji za šťastnou, neboť má slova nebyla správně pochopena a interpretována.

Ve svých vyjádřeních jsem soustavně vysvětloval, že daňové důsledky těchto operací Finanční správa kontroluje, například v oblasti převodních cen, testu nízké kapitalizace (v rámci čehož i samostatně jsou kontrolovány další skutečnosti, například ty, které uvádíte vy Vašem dopisu). Negativně jsem reagoval pouze na tvrzení, které se objevilo v počátcích veřejné diskuze o korunových dluhopisech, a to tvrzení, že nákup korunového dluhopisu vlastníkem společnosti je vždy zneužitím práva (bez naplnění dalších kritérií). Toto zavádějící tvrzení, které by mohlo ve veřejnosti vyvolat očekávání, že tento problém je vlastně zcela jednoduše řešitelný, jsem nemohl ignorovat. Další vývoj veřejné diskuze k možnostem aplikace institutu zneužití práva již ale směřoval zcela jiným směrem, a to zejména na základě zvažování dalších kritérií popisujících potenciálně rizikové a nezákonné jednání daňového subjektu v rozporu se smyslem zákonné úpravy.

K počtu kontrol provedených v letech 2013 – 2015 u emitentů korunových dluhopisů

Chtěl bych navázat na sdělení obsažené v mém dopise ze dne 24. 4. 2017, v němž jsem uvedl souhrnný popis fungování kontrolních mechanismů Finanční správy a také podrobnosti týkající se kontrolní činnosti u daňových subjektů, u nichž byla v roce 2012 zaznamenána elektronická emise korunových dluhopisů. Související statistika, kterou jsem spolu s uvedeným dopisem předložil rozpočtovému výboru, byla – s cílem vyhovět žádosti z předmětného Usnesení – sestavena na základě jednorázového požadavku s využitím dat dostupných v daňovém informačním systému. Tato statistika ukazuje, že kontrolní činnost u Rozpočtovým výborem vymezeného okruhu subjektů byla za dané období nadprůměrná. Vzhledem ke skutečnosti, že v dřívějších letech nebyl vůči jednotlivým finančním úřadům vznesen požadavek na vedení manuálně zpracované evidence případů doměření daně provedených po kontrole daňových aspektů korunových dluhopisů, nejsou v současné době podrobnější data k dispozici.

Jak jsem ale již naznačil výše, Finanční správa v nedávné době zahájila tematickou kontrolní akci zaměřenou na všechny daňové otázky související se všemi emisemi korunových dluhopisů. Pro účely zpracování dostatečně podrobného výkazu z této kontrolní akce bylo zadáno i speciální sledování úkonů prováděných v rámci jednotlivých prověřování. Informace o těchto úkonech budou evidovány zvlášť u každého daňového subjektu. V současné chvíli mohu konstatovat, že v této chvíli zahrnuje počet subjektů určených k prověření celkem 1519 zjištěných emitentů dluhopisů. Z tohoto počtu je nám známo, že 427 subjektů emitovalo korunové dluhopisy v zaknihované podobě. Ostatní subjekty emitovali dluhopisy v listinné podobě, přičemž další podrobnosti týkající se povahy emisí a nominální hodnoty emitovaných dluhopisů v listinné podobě budou zjištěny při dalším šetření. Pro úplnost této informace uvádím, že do dnešního dne bylo v souvislosti s výše uvedenou problematikou zpracováno minimálně 23 trestních oznámení.

Jako odpověď Vaší žádosti o doplňující informace pro Rozpočtový výbor mi dovoluji uvést následující vyjádření.

K dotazu „zda kontrolu transakcí mezi spojenými osobami, konkrétně test nízké kapitalizace úroků a kontrolu převodních cen považuje Finanční správa pro případ vyhodnocení eventuálních daňových úniků v případě emisí korunových dluhopisů vydaných v roce 2012 za dostatečnou“ si dovoluji sdělit následující.

Finanční správa nepovažuje kontrolu transakcí mezi spojenými osobami – na základě testu nízké kapitalizace úroků a kontroly převodních cen – pro případ vyhodnocení eventuálních daňových úniků v případě emisí korunových dluhopisů vydaných v roce 2012 za dostatečnou. V rámci prověřování těchto témat kontroluje správce daně také další podmínky, které mají daňové dopady. Příkladem i některá z dále uvedených témat. Nízká kapitalizace a převodní ceny představují jeden ze způsobů, kterými jsou kontroly zahájeny v případě pochybností. Tyto pochybnosti mohou být odstraněny, potvrzeny nebo vést k dalším či jiným podezřením, která jsou prověřována v dalších krocích.

K dotazu „zda předmětem zkoumání ze strany Finanční správy by nemělo být, zda nákupy dluhopisů fyzickými osobami opravdu proběhly a zda se nejednalo o simulované transakce“ si dovolím sdělit následující.

Tato skutečnost je zcela běžně kontrolována, zejména v případě kontroly převodních cen, kdy je ekonomická podstata transakce jedním z důležitých aspektů posuzování správného stanovení daně.

K dotazu „zda byly prověřovány finanční toky (tj. zda prostředky skutečně odešly z bankovních účtů příslušných fyzických osob) a pokud ano, jaký byl zdroj těchto prostředků“ si dovolím sdělit následující.

Obdobně jako v případě odpovědi na předchozí dotaz bych chtěl potvrdit, že i tyto skutečnosti jsou předmětem kontrolní činnosti.

K dotazu „zda okolnosti chování daňových subjektů byly zkoumány v širším kontextu, tj. v sadě důkazů tvořících přesvědčivý celek (tj. například, zda fyzická osoba nezískala majetek na nákup tím, že bezprostředně před nákupem dluhopisů prodala společnosti majetek, u něhož prodej byl od daně osvobozen – podíl v obchodní korporaci, a pokud ano, zda takové transakce mezi těmito subjekty probíhaly běžně v minulosti či následné budoucnosti, nebo se jednalo o ojedinělý krok, atd.)“ si dovolím sdělit následující.

Vámi zmíněné okolnosti jsou – v případě relevantního podezření – běžně zkoumány a vyhodnocovány, neboť se jedná o kroky daňového subjektu, které mohou mít vliv na výši daňové povinnosti. Získávání podrobnějších informací o takovém jednání až na výjimky začíná kontrolou některé z povinností definovaných zákonem a právě odhalení podezřelých okolností či potenciálně rizikového jednání může vést k dalšímu prověřování souvisejících transakcí, přičemž chování je skutečně zkoumáno v širším kontextu, jak uvádíte ve Vašem dotazu.

Výjimkou jsou například situace, kdy správce daně ještě před zahájením kontroly získá rozpracované informace – například z médií, z trestního řízení nebo od veřejnosti apod. – naznačující například nějakou formu „pletichy“. V takových případech, za předpokladu, že je informace dostatečně kvalitní, je prověřeno přímo konkrétní jednání, u něhož existuje podezření, že vede k nezákonnému snižování daňové povinnosti.

Všechny kroky provedené ze strany správce daně jsou vždy prováděny dle okolností konkrétního daňového řízení dle zákonných zásad daňového řízení tak, aby byl naplněn základní cíl správy daní, tedy správné stanovení daně.

K dotazu „zda v obecné metodice správce daně má Finanční správa definovány znaky chování zúčastněných subjektů, na které by se správce daně měl při provádění šetření zaměřit, eventuálně příklady indicií, které by mohly vést k závěru, že podezření na simulovanou transakci je reálné“ si dovolím sdělit následující.

V obecné rovině bych chtěl uvést, že vyhodnocení chování daňových subjektů s ohledem na jeho rizikovost je součástí interních taktických postupů a je sdíleno rovněž na základě výměny zkušeností mezi příslušnými pracovníky kontrolních oddělení či oddělení zabývajících se metodickou činností. Konkrétně v případě daňových dopadů využívání korunových dluhopisů

F.

bych však k vyhodnocení takového chování chtěl uvést, že Finanční správa prověřuje všechny případy emisí korunových dluhopisů, v rámci čehož zkoumá i výše uvedené skutečnosti.

Obecně tedy platí, že rizika simulovaných úkonů nebo zneužití práva jsou detekována a vyhodnocována v rámci kontrolní činnosti, která může být zahájena na základě různých zaměření kontrol (například téma převodních cen, vysoké náklady, dlouhodobě nízká ziskovost, atd.). Sofistikovaný systém pro detekci těchto rizik, který by automatizovaněji tyto problémy odhaloval v zásadě nelze vytvořit, protože „modus operandi“ takovýchto kauz je až na výjimky jedinečný. Naplnění znaků simulovaného úkonu či zneužití práva nelze vyčerpávajícím způsobem definovat, protože tyto negativní jevy nejsou ničím normovány a právě jejich smysl spočívá v extrémní variabilitě. O vzájemné rozmanitosti jednotlivých kauz je možné se přesvědčit například na základě dostupné judikatury.

S pozdravem

Vážený pan
Ing. Václav Votava
předseda rozpočtového výboru
Parlament České republiky
Poslanecká sněmovna
Sněmovní 4
118 26 Praha 1

